

Pozacenowe kryteria oceny ofert – podmiotowe i przedmiotowe oraz ich wpływ na uczciwą konkurencję

Piotr Pieprzyca

**OPIS PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA,
WARUNKI UDZIAŁU W POSTĘPOWANIU
A KRYTERIA OCENY OFERT**

Opis przedmiotu zamówienia

1. ma na celu sprecyzowanie tego, co zamawiający zamierza kupić
2. musi być jednoznaczny i wyczerpujący, określony przy pomocy dostatecznie dokładnych i zrozumiałych określeń, uwzględniający wszystkie wymagania i okoliczności mogące mieć wpływ na przygotowanie oferty
3. nie można go opisywać w sposób, który mógłby utrudniać uczciwą konkurencję,
4. przedmiot zamówienia, a wzór umowy

Warunki udziału w postępowaniu

Narzędzie w ręku zamawiających, umożliwiające ocenę, tego czy:

1. dany wykonawca jest w stanie sprostać realizacji umowy, która będzie wynikiem toczącego się postępowania oraz
2. czy dany wykonawca daje rękojmię jej należytego wykonania.

Kryteria oceny ofert

1. Ocena ofert jest odmiennym i niezależnym działaniem od oceny zgodności merytorycznej oferty z treścią SIWZ
2. Kryteriami oceny ofert posługujemy się dopiero, gdy zakończymy proces badania złożonych w postępowaniu ofert
3. Mają na celu dokonanie wyboru oferty najkorzystniejszej

**Podstawowe pojęcia związane z
zamówieniami publicznymi
dotyczące kryteriów wyboru oferty
najkorzystniejszej**

cena

należy przez to rozumieć cenę w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia 9 maja 2014 r. o informowaniu o cenach towarów i usług (Dz. U. poz. 915)

cykl życia

należy przez to rozumieć wszelkie możliwe kolejne lub powiązane fazy istnienia przedmiotu dostawy, usługi lub roboty budowlanej, w szczególności badanie, rozwój, projektowanie przemysłowe, testowanie, produkcję, transport, używanie, naprawę, modernizację, zmianę, utrzymanie przez okres istnienia, logistykę, szkolenie, zużycie, wyburzenie, wycofanie i usuwanie

Najkorzystniejsza oferta

- a) która przedstawia najkorzystniejszy bilans ceny lub kosztu i innych kryteriów odnoszących się do przedmiotu zamówienia publicznego w szczególności w przypadku zamówień w zakresie działalności twórczej lub naukowej, których przedmiotu nie można z góry opisać w sposób jednoznaczny i wyczerpujący lub
- b) która najlepiej spełnia kryteria inne niż cena lub koszt, gdy **cena lub koszt jest stała** albo;
- c) z najniższą ceną lub kosztem, gdy **jedynym kryterium oceny jest cena lub koszt**

Zamawiający może ustalić stałą cenę lub koszt, **jeżeli przepisy powszechnie obowiązujące lub właściwy organ określiły stałą cenę lub koszt.** W takim przypadku ofertę wybiera się w oparciu o inne kryteria oceny ofert niż cena

At. 91 ust. 2b Pzp

Kryteriami oceny ofert są **cena lub koszt albo cena lub koszt i inne kryteria** odnoszące się do **przedmiotu zamówienia**, w szczególności:

- 1) jakość, w tym parametry techniczne, właściwości estetyczne i funkcjonalne,
- 2) aspekty społeczne, w tym integracja zawodowa i społeczna osób, o których mowa w art. 22 ust. 2, dostępność dla osób niepełnosprawnych lub uwzględnianie potrzeb użytkowników,
- 3) aspekty środowiskowe, w tym efektywność energetyczna przedmiotu zamówienia;
- 4) aspekty innowacyjne,
- 5) organizacja, kwalifikacje zawodowe i doświadczenie osób wyznaczonych do realizacji zamówienia, jeżeli mogą mieć znaczący wpływ na jakość wykonania zamówienia;
- 6) serwis posprzedażny oraz pomoc techniczna, warunki dostawy, takie jak termin dostawy, sposób dostawy oraz czas dostawy lub okres realizacji.

Klasyfikacja cech kryteriów oceny ofert

W literaturze można wskazać podział kryteriów wyboru oferty najkorzystniejszej (Nowe podejście do zamówień publicznych – wybranie zagadnienia PARP 2011):

1. Kosztowe, cenowe,
2. Przedmiotowe, odnoszące się do przedmiotu zamówienia, tego, co zostanie wykonane w ramach umowy – jakość, parametry techniczne, funkcjonalność, estetyka, użyte materiały, zastosowane technologie, wpływ na środowisko, koncepcja i metoda realizacji zamówienia,
3. Kontraktowe, umowne odnoszące się do sposobu realizacji zamówienia, niemające znaczenia po odbiorze przedmiotu umowy: termin realizacji zamówienia, harmonogram realizacji,
4. Podmiotowe, odnoszące się do właściwości wykonawcy

CENA

Zamawiający, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 i 2, oraz ich związki kryterium ceny mogą zastosować jako jedyne **kryterium oceny ofert lub kryterium o wadze przekraczającej 60%**, jeżeli określą w opisie przedmiotu zamówienia standardy jakościowe odnoszące się do wszystkich istotnych cech przedmiotu zamówienia oraz wykażą w załączniku do protokołu w jaki sposób zostały uwzględnione w opisie przedmiotu zamówienia koszty cyklu życia, z wyjątkiem art. 72 ust. 2 i art. 80 ust. 3.

Art. 91 ust. 2a. Pzp

PRZEDMIOT

Kryteria oceny ofert są **związane z przedmiotem** zamówienia, jeżeli dotyczą robót budowlanych, dostaw lub usług, które mają być zrealizowane w ramach tego zamówienia, **we wszystkich aspektach oraz w odniesieniu do poszczególnych etapów** ich cyklu życia, w tym procesie produkcji, dostarczania lub wprowadzania na rynek, **nawet jeżeli nie są istotną cechą** przedmiotu zamówienia.

Art. 91ust. 2c

Kryteria oceny ofert **nie mogą dotyczyć właściwości wykonawcy**, a w szczególności jego wiarygodności ekonomicznej, technicznej lub finansowej.

Art. 91ust. 3

Uwaga

1. usługi społeczne i inne szczególne usługi
2. Zamówienia do 30 tys. euro

Zamawiający określa kryteria oceny ofert w sposób jednoznaczny i zrozumiały, umożliwiający sprawdzenie informacji przedstawianych przez wykonawców.

Art. 91ust. 2d.

Określenie kryterium następuje w ogłoszeniu o zamówieniu i SIWZ

Zasada

Art. 7.1. Zamawiający przygotowuje i przeprowadza postępowanie o udzielenie zamówienia w sposób

- ▶ zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji i równe traktowanie wykonawców oraz
- ▶ zgodnie z zasadami proporcjonalności i przejrzystości

Kryterium kosztu

Kryterium kosztu można określić z wykorzystaniem rachunku kosztów cyklu życia.

3c. Rachunek kosztów cyklu życia może obejmować w szczególności koszty:

1) poniesione przez zamawiającego lub innych użytkowników:

- a) związane z nabyciem,
- b) użytkowaniem, w szczególności zużycie energii i innych zasobów,
- c) utrzymaniem,
- d) związane z wycofaniem z eksploatacji, w szczególności koszty zbierania i recyklingu;

2) przypisywane ekologicznym efektom zewnętrznym związane z cyklem życia produktu, usługi lub robót budowlanych dotyczące emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń oraz inne związane z łagodzeniem zmian klimatu, o ile ich wartość pieniężną można określić i zweryfikować.

W przypadku gdy **zamawiający szacuje koszty z wykorzystaniem podejścia opartego na rachunku kosztów cyklu** przedmiotu zamówienia, określa w SIWZ dane, które powinni przedstawić wykonawcy, oraz metodę, którą zastosuje do określenia kosztów cyklu życia na podstawie tych danych

DIALOG TECHNICZNY

The background features abstract, overlapping geometric shapes in various shades of blue, ranging from light sky blue to deep navy blue. These shapes are primarily located on the right side of the frame, creating a modern, technical aesthetic.

Zamawiający, **przed wszczęciem** postępowania o udzielenie zamówienia, może poinformować wykonawców o planach i oczekiwaniach dotyczących zamówienia, **w szczególności może przeprowadzić dialog techniczny**, zwracając się do ekspertów, organów władzy publicznej lub wykonawców **o doradztwo lub udzielenie informacji** w zakresie niezbędnym do przygotowania **opisu przedmiotu** zamówienia, **SIWZ** lub określenia warunków **umowy**.

KRYTERIA POZACENOWE

Przykłady

Jakość i właściwości estetyczne

kryterium, w zakresie którego ocena obiektywna jest bardzo trudna (zwłaszcza w oparciu o mierzalne parametry).

najczęściej zamawiający opisują to kryterium jako niemierzalne, a ocena następuje na podstawie liczby punktów przyznawanych przez członków komisji przetargowej. Taki sposób oceny oferty właściwy jest przede wszystkim w tych postępowaniach, w których jakość przedmiotu zamówienia lub jego inne istotne elementy mogą się zasadniczo różnić.

zamawiający powinien dołożyć należytej staranności w opisanu tego kryterium, wskazując w szczególności, jakie cechy będą dla niego najważniejsze. Opis powinien jednoznacznie określać to, co jest dla zamawiającego najbardziej istotne, np. przy pomocy dodatkowych punktów za lepszy, trwalszy, bardziej estetyczny materiał, z którego wykonany jest przedmiot zamówienia;

Prawidłowe posłużenie się kryterium jakości wymaga od zamawiającego przede wszystkim opisania, jakie cechy przedmiotu oferty oraz w jakim zakresie będą brane pod uwagę przy przyznawaniu punktacji w tym kryterium

Funkcjonalność

- może być zastosowana jako kryterium obiektywne, mierzalne
- w przypadku, gdy przedmiot zamówienia oferowany w postępowaniu spełnia dodatkowe funkcje, które nie są bezwzględnie wymagane, przyznawane są dodatkowe punkty
- podobnie, jak w przypadku kryterium jakości, niezbędne jest posiadanie wiedzy w zakresie przedmiotu zamówienia przed uruchomieniem postępowania

Funkcjonalność

Drukarki:

Podstawowe wymagania :

1. format A4,
2. prędkość druku w kolorze min.: 25 str./min;
3. jakość druku w kolorze 600x600dpi;
4. wydajność 20000 str.A4/m-c;
5. języki drukarki PCL 6;
6. uniwersalny podajnik na 50 arkuszy,
7. podajnik (kasety) na 250 arkuszy;
8. formaty papieru z podajnika uniwersalnego: 100x148 - 216x356mm, gramatura papieru 60-220 g/m²,

Drukarki:

Punktowane w kryterium funkcjonalność:

1. duplex automatyczny,
2. duplex automatyczne dwustronny,
3. skaner,
4. fax,
5. złącza zewnętrzne: USB, Ethernet.

Parametry techniczne

1. Szybkość druku
2. Dyspozycyjność kotła w skali roku
3. Ilość zużytej wody w cyklu prania
4. Wydajność karty graficznej
5. Ilość pamięci operacyjnej komputera
6. Rozdzielczość obrazu
7. Maksymalne obciążenie

Aspekty środowiskowe

1. usługi sprzątania:

używanie ekologicznych worków do sprzątania, worków na śmieci z folii biodegradowalnej, sprzętu zużywającego mniej energii elektrycznej (np. klasa energetyczna pralek), segregacja odpadów,

2. utrzymanie zieleni miejskiej, cmentarzy, sprzątanie parków:

używanie kosiarek elektrycznych zamiast spalinowych, punktowanie pojazdów emitujących niższy poziom hałasu,

3. usługi ochrony:

używanie sprzętu do monitoringu spełniającego podwyższone normy ekologiczne jak przy zakupie sprzętu komputerowego,

4. usługi transportu publicznego:

stosowanie paliwa ze źródeł odnawialnych, przeszkolenie kierowców z metod ekologicznej jazdy,

5. roboty budowlane:

stosowanie ekologicznych materiałów budowlanych, segregacja niektórych rodzajów odpadów budowlanych (np. metalu), ustanowienie takich parametrów dla sprzętu budowlanego aby ten emitował jak najmniej gazów do atmosfery i hałasu,

6. dostawa energii elektrycznej:

dostarczenie jak największego procenta energii ze źródeł odnawialnych.

Aspekty społeczne

Kryteria uwzględniają następujące elementy:

ułatwienia dla osób niepełnosprawnych, np.:

- oznakowanie znakami w alfabecie Braillea,
- możliwość zwiększenia rozmiarów napisów dla osób niedowidzących,
- 1. posiadanie możliwości **wyświetlania komunikatów** dla osób niesłyszących lub niedosłyszących,
- 2. przystosowanie obiektów dla **osób niepełnosprawnych ruchowo**,
- 3. ułatwienia dla osób z **małymi dziećmi i osób starszych**,

Aspekty innowacyjne

Kryterium wprowadzenia czegoś nowego.

Innowacje można podzielić na:

Innowacja produktowa to: wprowadzenie wyrobu lub usługi, które są nowe lub udoskonalone w zakresie swoich cech lub zastosowań a więc pod względem specyfikacji technicznych, materiałów, oprogramowania.

Innowacja procesowa to: wdrożenie nowej lub znacząco udoskonalonej metody produkcji lub metody dostawy.

Serwis

- 1) serwis - jako kryterium oceny ofert w szczególności stosowany jest w dostawach np. sprzętu komputerowego, serwerów, kserokopiarek lub bardziej skomplikowanych urządzeń, maszyn
- 2) w SIWZ zamawiający powinien wskazać jakie warunki serwisu będą dla niego najbardziej istotne, może dotyczyć różnych cech serwisu, w szczególności:
 - rozpoczęcie prac serwisowych (tzw. czasu reakcji serwisu)
 - długości czasu, w jakim zostają naprawione usterki
 - czasu pracy punktów serwisowych
 - możliwości naprawy sprzętu w siedzibie zamawiającego,
 - zapewnienia zastępczych urządzeń na czas naprawy,
- 3) przy odpowiednim opisie jest to kryterium obiektywne i w pełni mierzalne

Warunki gwarancji

- 1) kryterium stosowane głównie w przypadku dostaw oraz robót budowlanych
- 2) SIWZ powinna zawierać wskazanie, jakie warunki gwarancyjne podlegają ocenie i jakie są reguły punktacji
- 3) punktowane mogą być przykładowo: oferowane rozwiązania, zakres usług gwarancyjnych
- 4) termin gwarancji - ocena dokonywana jest poprzez porównanie danych zawartych w ofertach do najdłuższego okresu gwarancji wśród zaproponowanych. W celu wyeliminowania sytuacji wygrywania ofert z nieracjonalnie długim okresem deklarowanej gwarancji, ale także zaproponowaniem zbyt krótkiego okresu gwarancji, zamawiający powinien określić minimalny oraz maksymalny okres dopuszczonej gwarancji

Termin wykonania zamówienia

- 1) kryterium mierzalne, w pełni obiektywne i obok kryterium ceny najczęściej stosowane w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego
- 2) stosowane szczególnie, gdy termin wykonania danego zamówienia ma duże znaczenie, większe niż ewentualne koszty związane ze skróceniem czasu realizacji
- 3) krótszy termin realizacji zamówienia wiąże się jednak najczęściej z większymi kosztami, zaangażowaniem organizacyjnym wykonawcy i ryzykiem niedotrzymania terminu

4) powinien zostać określony przedział czasowy, w którym oczekuje wykonania zamówienia, obejmującego maksymalny akceptowalny przez niego czas realizacji zamówienia, jak również okres minimalny, realny do dotrzymania

5) umowa o świadczenie niemożliwe jest nieważna (art. 387 k.c.),

świadczenie umowne jest niemożliwe do wykonania, jeśli oferowany termin wykonania robót budowlanych jest sprzeczny z wymaganiami technologicznymi wynikającymi na przykład z czasu niezbędnego do zastygnięcia wylewanych konstrukcji betonowych, do wysezonowania nawierzchni bitumicznych, stabilizacji gruntu pod podbudowy dróg, albo czasu niezbędnego na przeprowadzenie badań i rozruchu technologicznego urządzeń lub instalacji

Warunki płatności

warunki płatności, w szczególności termin zapłaty – to kryterium oceny, które było często stosowane przed wejściem w życie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych

- obecnie w tym zakresie obowiązuje ustawa o terminach zapłaty w transakcjach handlowych z dnia 8 marca 2013 r.
- w ustawie tej ustawodawca określił szczególne uprawnienia wierzyciela i obowiązki dłużnika w związku z terminami zapłaty w transakcjach handlowych

KRYTERIA = KARY

"Kryteria oceny ofert, którymi zamawiający będzie posługiwał się przy wyborze oferty w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego muszą być ściśle powiązane z opisem przedmiotu zamówienia, ale równocześnie także z postanowieniami umowy, np. w zakresie kar umownych"

(Kryteria oceny ofert w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego - przykłady i zastosowanie" pod redakcją Jacka Sadowego, Warszawa 2011 r., "3.Omówienie stosowania kryteriów oceny ofert w praktyce postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. 3.1. Przedstawienie wyników konsultacji)

WAGA (ZNACZENIE) KRYTERIÓW I PODKRYTERIÓW OCENY OFERT

Nie można uznać za naruszające zasadę uczciwej konkurencji

przyjęcie przez zamawiającego, iż w ramach oceny ofert, większa waga przypisana zostanie ocenie technicznej parametrów oferowanych urządzeń.

To zamawiającemu, jako dysponentowi środków przysługuje prawo do ustalenia, w jaki sposób środki te zostaną zagospodarowane, tak, aby w najwyższym stopniu pozwalały na osiągnięcie celów i zadań realizowanych przez zamawiającego

Zamawiający nie powinien kształtować wagi kryteriów (jakość SK) na „przesadnie wysokim poziomie w celu preferencji konkretnych Wykonawców”

Dziękuję za uwagę